

УДК 352/354(477)

**Моцун О. І., аспірант спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий курівник: Маматова Т. В., д.держ.упр.,професор, професор кафедри
державного управління та місцевого самоврядування
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка, м. Дніпро, Україна)**

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У «Білій книзі. Стратегія розвитку земельних відносин в Україні» окреслено комплекс проблем у сфері земельних відносин, зокрема: що після більш ніж трьох десятиліть земельної реформи вона ще далека від завершення, а повноцінний ринок землі сільськогосподарського призначення в Україні ще не сформований, права власності на землю не є достатньо захищені через незавершену реформу земельно-кадастрової та реєстраційної систем, управління земельними відносинами багато років було дуже централізованим, а місцеві громади були обмежені у використанні землі для свого розвитку [1].

До основних нормативних документів в галузі земельних відносин в Україні є Конституція України [2], Земельний кодекс України [3], закони України «Про землеустрій» [4], «Про охорону земель» [5], «Про державний контроль за використанням та охороною земель» [6], «Про оцінку земель» [7], «Про Державний земельний кадастр» [8]. Розглянемо окремі ключові положення щодо визначення ключових термінів та нормативного регулювання зазначеними документами процесів публічного управління в галузі земельних відносин в Україні. Статтею 2 Земельного кодексу України визначено категорію «земельні відносини», як суспільних відносин «щодо володіння, користування і розпорядження землею» та окреслено склад суб'єктів цих відносин: «громадяни, юридичні особи, органи місцевого самоврядування та органи державної влади» [3, ст. 2].

Законом України «Про землеустрій» встановлено комплекс базових категорій предметної сфери дослідження, зокрема, «землеустрій», який визначається як «сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних одиниць, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил» [3, ст. 1]. Також даним законом виокремлено такі групи процесів як «діяльність у сфері землеустрою» та «заходи із землеустрою». На відміну від другої групи, яка охоплює роботи, що передбачені відповідною документацією із землеустрою, перша – це саме науково-технічна і публічноуправлінська діяльність, а також діяльність юридичних і фізичних осіб, що реалізується під час землеустрою [3, ст. 1].

У контексті реалізації Цілей сталого розвитку (the United Nations Sustainable Development Goals, SDGs) [9; 10] надзвичайно важливим є виокремлення категорії «стале землекористування», яке визначається дотриманням ключових параметрів користування – тривале користування, відсутність змін цільового призначення ділянки, відсутність погіршення якісних характеристик ділянки – задля найкращої реалізації екологічних і соціально-економічних функцій відповідної території [3, ст. 1], що сприятиме прогресу у досягненні одразу кількох Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР):

– ЦСР 2 «Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства» (End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture);

– ЦСР 8 «Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх» (Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all);

– ЦСР 11 «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів» (Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable);

– ЦСР 12 «Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва» (Ensure sustainable consumption and production patterns);

– ЦСР 15 «Захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття» (Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss) [8; 9].

У зазначеному контексті підкреслимо, що важливою складовою процесів публічного управління в галузі земельних відносин, є реалізація державного контролю в цій сфері на принципах забезпечення раціонального використання та охорони земель, пріоритетності вимог екологічної безпеки над економічними інтересами, повного відшкодування заподіяної довкіллю шкоди та поєднання заходів економічного стимулювання і відповідальності [6, ст. 3].

В умовах продовження в Україні реформ децентралізації та цифровізації, а також потреба у долати викликів, які пов'язані із необхідністю долати шоки воєнного стану та протистояти численним гібридним загрозам у сфері публічного управління, зокрема, в галузі земельних відносин, актуалізує необхідність подальших наукових досліджень за цим напрямом.

Список використаних джерел:

1. *White Paper. Strategy for the development of land relations in Ukraine* / Land Transparency ; Kyiv School of Economics ; Міністерство аграрної політики та продовольства України. 2021. 61 с. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/05/Land-strategy_Engl.pdf.
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
3. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
4. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>.
5. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>.
6. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 № 963 -IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>.
7. Про оцінку земель : Закон України від 11.12.2003 р. № 1378-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>.
8. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 07.07.2011 р. № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>.
9. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
10. The 17 Goals. UN Department of Economic and Social Affairs. Sustainable Development : web-site. URL: <https://sdgs.un.org/goals>.